From: Joachim Hjerl <joachim@havhoest.dk>
Sent: 02-11-2026 08:37:06 (UTC +00)
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>
Cc: Louise Mailund Mikkelsen <lommi@fvst.dk>
Subject: Journalnummer 2026-199293
Categories: Grønt Program

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Til Miljøstyrelsen

Havhøst takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til bekendtgørelse om tilskud fra Grønt Program for omstilling af fiskeri og akvakultur.

Havhøst arbejder for udbredelsen af regenerativ havdyrkning i Danmark – en dyrkningsform baseret på lavtrofiske arter som tang, muslinger og østers. Disse organismer optager overskydende næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra vandsøjlen, kræver hverken foder, gødning eller medicin, og skaber levesteder i havmiljøet, samtidig med at de leverer sunde, klimavenlige fødevarer.

Vi hilser etableringen af Grønt Program velkommen, men må samtidig påpege, at bekendtgørelsesudkastet i sin nuværende form i alt for høj grad er orienteret mod traditionelle rammer. Hvis programmet reelt skal understøtte den grønne omstilling af akvakultursektoren, er det afgørende, at der øremærkes og afsættes midler til at fremme regenerativ havdyrkning, herunder konkrete forsøgsordninger for kommercielle havmarker, multitrofisk produktion og kompensation for uforholdsmæssige monitoreringsomkostninger for mindre producenter.

1. Midler til regenerativ havdyrkning og lavtrofiske arter i Grønt Program
Formålet med bekendtgørelsen er at sikre viden om og dokumentation af effekter af grønne omstillingsinitiativer (§ 1), og prioriteringen i § 8, stk. 2 tilgodeser særligt passive og skånsomme redskaber inden for fiskeri. Akvakulturområdet risikerer hermed at blive overset, medmindre lavtrofisk dyrkning prioriteres eksplicit.

Konkret forslag til bekendtgørelsen:
Det bør direkte fremgå af udmøntningen og prioriteringskriterierne i § 8, at projekter, der fremmer regenerativ, lavtrofisk dyrkning (tang, muslinger og østers), prioriteres på linje med skånsomt fiskeri. Dyrkning af lavtrofiske arter er et af de mest effektive marine virkemidler til næringsstoffjernelse og kulstofbinding og udgør et oplagt kystnært cross-over-erhverv for kystfiskere.

2. Forsøgsordning: Dyrkning uden for Havplanens udlagte zoner for toskallede bløddyr
Ifølge Danmarks Havplan må toskallede bløddyr i dag kun etableres i få, strengt afgrænsede zoner, mens tangdyrkning har en mere fleksibel arealadgang. Dette skaber en væsentlig barriere for etableringen af regenerative erhvervshavmarker langs landets kyster.

Østers og muslinger fungerer som en uundværlig økonomisk og biologisk løftestang i etableringsfasen for nye havbønder og kystfiskere. Der bør derfor afsættes forsknings- og

udviklingsmidler under Grønt Program til kontrollerede forsøg med dyrkning af toskallede bløddyr uden for de traditionelt udlagte områder i Havplanen, forudsat at klare rammer overholdes:

- Dyrkning i vandsøjlen: Anlæggene skal etableres pelagisk/i vandsøjlen (f.eks. på liner, moduler eller platforme) uden bundberøring.
- Arealmæssig bagatelgrænse: Etablering af mindre anlæg (f.eks. havmarker op til 4 hektar).
- Sammensætning: Mulighed for en dispensationsmodel, hvor op til 40 % af biomassen på en tangtilladelse må udgøres af toskallede bløddyr.

Grønt Program bør yde støtte til projekter, der dokumenterer miljøeffekter, bæreevne og produktionsforhold ved sådanne forsøgsanlæg, så der skabes et solidt vidensgrundlag for fremtidige regeltilpasninger.

3. Forskning og udvikling i multitrofisk dyrkning (IMTA)
Regenerativ havdyrkning baserer sig på naturens egne principper om cirkulære kredsløb. Hvor monokulturer gør produktionen sårbar, skaber polykultur og integreret multitrofisk akvakultur (IMTA) – samdyrkning af eksempelvis tang, blåmuslinger og østers på samme areal – synergier, hvor næringsstoffer og partikler optages effektivt i forskellige niveauer af vandsøjlen.

Dagens administrative praksis er opdelt i rigide sektor- og artskasser, hvilket hæmmer udviklingen af flerartstilladelser. Havhøst opfordrer til:

- At der under Grønt Program afsættes dedikerede udviklingsmidler til multitrofiske anlæg.
- At projekter, der dokumenterer de samlede økosystemtjenester ved samdyrkning af flere lavtrofiske arter, tillægges høj vægt under bedømmelsen af projektets relevans (§ 7, stk. 1, nr. 1).

4. Refundering af omkostninger til prøveudtagning for mindre producenter
En af de største strukturelle barrierer for mindre havbrug, kystfiskere i omstilling og småskalaproducenter er kravet om ugentlige åbningsprøver (algegifte, mikrobiologi, E. coli) ved høst til konsum.

- Problemet: Prøveudtagningskravene og laboratorieomkostningerne er ens, uanset om en virksomhed driver et industrielt muslingeanlæg på 100 hektar eller en mindre regenerativ havmark på 4 hektar. 100 % egenbetaling fungerer i praksis som en uoverstigelig økonomisk mur for mindre, sæsonbaserede producenter og favoriserer storskala eksportvirksomheder frem for kystnære iværksættere.

- Løsningen: Havhøst foreslår, at der i forbindelse med bekendtgørelsens midler etableres en forsøgsordning, der yder refusion eller tilskud til dækning af udgifter til obligatoriske åbningsprøver (f.eks. dækning af op til 10 årlige prøver for mindre erhvervsproducenter). Alternativt bør udvikling af smartere, fælles monitoreringsmodeller gøres til et eksplicit tilskudsberettiget indsatsområde under programmets udviklingsmidler.

Sammenfatning
En reel grøn omstilling af den danske akvakultursektor forudsætter, at vi tænker ud over traditionelle storskalaanlæg og skaber plads til et mangfoldigt, decentralt erhverv af regenerative havbønder. Ved at:

- Prioritere lavtrofisk dyrkning i udvælgelseskriterierne,
- Finansiere forsøg med vandsøjledyrkning på havmarker uden for Havplanens snævre bløddyrszoner,
- Støtte multitrofiske dyrkningsmodeller, og
- Lette den uforholdsmæssige byrde til prøveudtagning for mindre erhvervsproducenter,

kan Miljøstyrelsen sikre, at midlerne fra Grønt Program skaber varig miljømæssig gavn for de kystnære farvande og baner vejen for et nyt, levedygtigt erhverv.

Vi står til rådighed for uddybende dialog og henviser i øvrigt til Havhøsts Policy brief om regenerativ havdyrkning i Danmark for yderligere data og anbefalinger.

De bedste hilsner,

Joachim Hjerl
Stifter

www.havhoest.dk
- -
Havhøst
Ingerslevsgade 44
DK-1705 København V
- -
joachim@havhoest.dk
Hovednummer +45 4440 8641
Mobilnummer +45 2612 0048
- -
www.instagram.com/havhoest
www.facebook.com/havhoest
www.linkedin.com/company/havhoest
- -